

AZ ÖNKÉPZÉS MÚLTJA ÉS JELENE A BETHLEN GÁBOR KOLLÉGIUMBAN

THE PAST AND PRESENT OF SELF-EDUCATION IN THE BETHLEN GÁBOR COLLEGE

Dvorácsek Ágoston

Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed

ÖSSZEFOGLALÁS

A Bethlen Gábor Kollégiumban több évszázados hagyománya van a tehetséggondozásnak. Az első önképzőkör 1859-ben alakult. A trianoni döntés után az új hatalom nem támogatta azokat a diáktevékenységeket, amelyeket nem központilag szerveztek. Az önképzőköri tevékenység visszaszorult, majd az 1948-as államosítással lassan megszűnt. Az 1989-es fordulattal elkezdődhetett a visszarendeződés. 2000. szeptember 27-én megalakult a Fenichel Sámuel Önképzőkör, amely sikeresen működik. Diákjaink országos és nemzetközi versenyen vesznek részt, cikkeik jelennek meg. Végzőseink egy része az egyetemen is folytatja kutatásait és publikál.

ABSTRACT

There is a more than one hundred years old tradition of talent minder club in the Bethlen Gábor College from Aiud (Romania). For the first time this self-educating club was founded in 1859. After the Trianon treaty the newly settled power did not give any aid to those students activities which were not included in classes. The self-educating club was treed and after 1948 disappeared. Only after the revolution from 1989 started its aquittance. On the 27-th of september 2000 was founded the Fenichel Sámuel Self-educating Club which still functions with success. Our students take part on national and international contests and they write different articles. Some of them after graduating from high-school continue their work and still write and publish articles during college.

KULCSSZAVAK/KEYWORDS

önképzőkör, Bethlen Gábor Kollégium, Erdély
self-educating club, Bethlen Gábor College, Transilvania

BEVEZETŐ

Az erdélyi református főiskola alapításának gondolata már a XVI. században, János Zsigmond uralkodása idején felmerült. A reformáció következtében elindított polgári fejlődés csak tudós emberek segítségével érvényesülhetett. Miután Báthory István fejedelem a kolozsvári jezsuita iskolát 1580-ban egyetemi rangra emelte, a protestáns egyház is hasonló jellegű intézmény létesítésén fáradozott. Bethlen Gábor fejedelem kezdeményezésére az 1622-es kolozsvári országgyűlés határozata alapján a már létező gyulafehérvári protestáns iskolát akadémiai rangra emelte.[5] „Teremteni kell itthon egy erdélyi Heidelbergát, megékesíteni tudós professzorokkal, és gyűjteni körjük nagy számmal tehetséges és tanulni

vágyó, igyekvő ifjakat – legjavukat kiválasztani a társadalom és a közélet javára” vallotta Bethlen Gábor. Ennek az akadémiának jogutóda a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium.

A fejedelem rendeletére Gyulafehérvárt létesített, majd I. Apafy Mihály által Nagyenyedre költöztetett főiskola alapozta meg azt a műveltséget, amely Erdély biztonságának *fundamentuma* volt. Nem túlzás Szilády Zoltán kollégiumi professzor 1936-ban tett kijelentése, miszerint ehhez az iskolához kapcsolódik szűkebb hazánk tudósainak legalább kétharmada. Itt tanított Apáczai Csere János, az első magyar enciklopédia írója, Pápai Páriz Ferenc, az első magyar orvosi könyv szerzője, Benkő Ferenc, aki az első magyar ásványtant írta, ifj. Zeyk Miklós, az első erdélyi ornitológus. Itt tanult Benkő József a növénytan első tudományos művelője és Erdély első leírója, Bod Péter a Magyar Athenas szerzője, Bolyai Farkas a marosvásárhelyi lángész professzor, Kőrösi Csoma Sándor, a tibeti-angol szótár és nyelvtan megalkotója, Sipos Pál, az első eredeti magyar matematikai értekezést szerzője, amelyet a berlini akadémia aranyéremmel díjazott. [5] Ne feledkezzünk meg az irodalmárokról sem! Itt tanított Áprily Lajos, itt tanult és tanított Vita Zsigmond. Itt ismerkedett az irodalommal Kemény Zsigmond, Kemény János, Berde Mária, Makkai Sándor, Sipos Domokos, Szentimrei Jenő és Sütő András. Itt tanult *Erdély Széchenyi*je: gróf Mikó Imre. Végül, de nem utolsó sorban innen indultak a trópusokra Fenichel Sámuel és dr. Sáska László, a *nagyenyedi vándorok*, akik munkásságukkal sokat tettek azért, hogy a magyar tudományosságot külföldön is elismerjék

A MÚLT

A Bethlen Gábor Kollégiumban több évszázados hagyománya van az önképzésnek. Miután 1791-ben az erdélyi országgyűlésen Aranka György kezdeményezte egy nyelvművelő társaság magalakulását, a kollégiumban Thoroczky Pál vezetésével egy diákcsoport vállalkozott az anyanyelv művelésére. „*Fellendült az iskolai színjátzás is, oly módon, hogy az országgyűlés, a köznemesség és a demokrata értelmiség mozgalmainak hatására a kollégiumi ifjúság kebelében 1791-ben önképző társaság létesült. Német és francia víg- és szomorújátékokat fordítottak, ódákat írtak, és emellett „theátrális társaságot” alakítottak*” [2] A diákok drámákat fordítanak le magyarra, de írnak szónoki- illetve szépprózai stílusgyakorlatokat is. Ezeket nyomtatásban is kiadják „*Próba melyet anyai nyelve tanulására tett a Nagyenyeden tanuló ifjak között fennálló Magyar Társaság*” címen. E csoport azonban a hatalom tilalmai miatt feloszlott. (B.B. 3.) 1820-tól kezdve az enyedi fiatalok rendszeresen megemlékeztek az alapító fejedelemről és ilyenkor nyomtatásban is megjelentek a szónoklatok és az elhangzott ódák. 1830-ban a diákság újra elhatározta, hogy önképző társaságot alapít: „*a 1830-as évek elején a kollégiumban meginduló irodalmi ébredés hatására 1835-37-ben, majd 1839-ben ifjúsági olvasótársaság szerveződik, kiadják a Virágkosár (1837), majd Korány (1847) című zsebkönyvet, és komoly művelődési programot tűznek ki maguk elé. Mindez Szász Károlytól kapott serkentést, irányítást.*” [2] Mivel politikai kérdésekkel is foglalkoztak, a zaklatások miatt 1836-ban ez is feloszlott, ugyanúgy, mint az 1833-ban alakult Társalkodva Olvasó Egyesület. [3]

A köztudatban 1859. szerepel, mint az első önképzőkör megalakulásának éve. Létrejöttét Szász Károly a dunamelléki református egyházkerületének püspöke szorgalmazta, aki a kollégium diákja volt. Megalakult az Általános Ifjúsági Önképzőkör, amelynek vezetését Herepei Károly professzor vállalta. Elhatározták a *Haladjunk* című diáklap kiadását is. Az elején hetente, majd kéthetente gyűltek össze és irodalmi, természettudományi és bölcséleti értekezéseket tartottak, szavaltak és bemutatták szépirodalmi próbálkozásait. 1872-ben az Általános Ifjúsági Önképzőkör részeként megalakult a Teológiai Önképzőkör, amely 1879-től már önállóan működött és 1887-től 1889-ig megjelentette a Teológiai Közlönyt és

emlékkönyvet is szerkesztett. [3] 1893-ban megalakult a gimnazisták önképzőköre, az elején ez is, mint az Általános Ifjúsági Önképzőkör része. A gimnazisták köre 1898-tól Kemény Zsigmond Önképzőkör néven működött. Ezekről az évekről számolt be Ikafalvi Diénes Jenő, aki a következőket írta: „*A diáktársadalomnak igen fontos szerve volt az ifjúsági egyesület. Önképzőkör volt alapjában, melynek szép hagyományain kívül vagyona is volt*” [1] Ennek a körnek a tevékenységét az 1920-as években Áprily Lajos költő-tanár vezette. [3] Az 1906-07-es iskolai évben megalakult a Bethlen Gábor Kör, amely vallásos célú volt. 1893-ban a kollégiumban működő tanítóképzős diákok is önképzőkörben szervezkedtek. Körük az 1899-1900-as iskolai évtől Gáspár János¹ Önképzőkör néven működött. 1920-ig pezsgett az élet ezekben az önképzőkörökben. A tantestület és a köröket irányító Állandó Bizottság pályázatokat írt ki a tagok számára. 1885-től 1920-ig hozzávetőleg 300 jelíges dolgozat készült el. A testi és szellemi önképzéshez nagyban hozzájárultak az alaposan megszervezett kirándulások.[3]

A kollégiumot számos pusztulás érte. 1658-ban a török-tatár hadak, 1704-ben és 1707-ben a labancok, majd 1859-ben a felbuzdult román forradalmárok égették fel. Hamvából mindig feléledt! Két olyan pusztulást is megért azonban, amely nem érintette ugyan az iskola épületeit, de a szellemi rombolás ennél nagyobb kárt okozott! Az első ilyen csapás 1920-ban a trianoni békediktátumot követő „tanügyi reform”, a második az 1948-as kommunista államosítás. Nem célja jelen tanulmányomnak elemezni azt, miként változott az oktatási rendszer e két eseményt követően, kizárólag az önképzőkörök tevékenységében észlelt változásokat vázolnám. Az egyre zsúfoltabb állami program mellett egyre kevesebb idő maradt az önművelésre. Az 1921-22-es iskolai évben tanítójelöltekkel próbálták pótolni a megüresedett állásokat. Juhász Albert vallástanár az 1926-os évben megkísérelte fenntartani a hagyományos önképzőkört, de az új hatalom nem támogatta azokat a diáktevékenységeket, amelyeket nem központilag szerveztek. 1929-ben beindult a cserkészmozgalom, 1930-ban az Ifjúsági Keresztény Egyesület, 1929-32-ben Szabó T. Attila vezetésével rövid ideig feltámadt a Gáspár János Önképzőkör. 1945-ben Deák Ferenc tanár kezdeményezésére megalakult a Kőrösi Csoma Sándor Olvasókör és elhatározták a *Haladjunk* folyóirat újraindítását. A 70-es években az önképzés az Áprily Lajos Irodalmi Körben valósul meg, de fontos szerep jutott a diákklub vitadélutánjainak is. [3]. Nemsokára megszűnik a tanítóképző, leépülnek a líceumi osztályok, és a szocialista nevelés forgatagában alig marad idő a hagyományos önképzőköri tevékenységre.

A JELEN

Az 1989-es fordulat nyomán elkezdődött a visszarendeződés, a román tannyelvű osztályokban újraindult a magyar nyelvű oktatás, újraalakult az óvó- és tanítóképző. Ismét lehetett beszélni és írni az iskola múltjáról, a híres diákokról és tanárokról. Újraindult a *Haladjunk* című diáklap, amelyet később *Lárma*, majd a *Firkász* követett. ez az évszám nem stimmel. 1990 októberében megalakul az alsó tagozat irodalmi köre, és nemsokára beindul a felsősök Irodalmi Kávéháza is, amelynek rendezvényein számos kortárs irodalmi személyiség vett részt. A 90-es évek végén diákjaink beneveztek a Székelyföldön szervezett diák tudományos ülészekokra, valamint a magyarországi Kunszentmiklóson rendezett RKTDK²-ra. Addig is folytattak kutató tevékenységet, írtak tudományos dolgozatokat, és kitűnően szerepeltek erdélyi és magyarországi tudományos konferenciákon, de rájöttünk, hogy szervezett keretek közt eredményesebb lesz tevékenységünk. 2000. szeptember 27-én megalakult a Fenichel Sámuel Önképzőkör. Az eredeti elgondolás az volt, hogy csak

---

¹ Gáspár János alapította a nagyenyedi tanítóképzőt 1853-ban

² Református Középiszkolások Tudományos Diákköri Konferenciája

természettudományos érdeklődésű diákokat foglaljon magába a kör, de végül úgy döntöttünk, hogy bárkit szívesen segítünk és támogatunk a kollégium diákjai közül, függetlenül attól, milyen témakörben szeretne információkat szerezni, kutatni, tudományos dolgozatot írni vagy bemutatni, előadást vagy más bemutatót rendezni.

Mert, mi tulajdonképpen az önképzőkör? Tömörnek és ránk nézve találónak tekintem Bakó Botond kollegának, a kör társszervezőjének megfogalmazását: „*egy szabadidőben zajló, második, sokszor falak nélküli iskola, ahol nincs sulykolás, kényszer, vagy izgalmas számonkérés, de annál több kíváncsiság, kezdeményezés és eredetiség. Itt könnyen megterem a jó közösségi élmény, az alkotás, a felfedezés öröme. Nő a diákok önbizalma, személyiségük autonóm módon fejlődik*” [3]

Önképzőkörünk céljai:

1. **Támogatni és népszerűsíteni a kollégium diákjainak tudományos tevékenységét.** E célból felkutatjuk a tehetséges diákokat, kihirdetjük a különböző rendezvényeken szerzett díjakat, sajtón és rádión keresztül számolunk be az eredményeinkről, folyóiratokban publikáljuk a dolgozatokat és diákcikkeket. Anyagi feltételeket biztosítunk a tudományos dolgozatok elkészítéséhez és bemutatásához.
2. **Munkafeltételeket biztosítani körünk diákjainak.** A budapesti Kutató Diákokért Alapítvány illetve a nagyenyedi Bethlen Alapítvány segítségével beszereztünk két korszerű számítógépet, CD- illetve DVD-író, szkennert és nyomtatót.
3. **Diáktudományos ülészek megszervezése, és az ehhez szükséges anyagi háttér előteremtése.** Ezen a téren 3 helyi jellegű tudományos konferenciát rendeztünk. 2003 őszén a kollégiumban kapott helyet a TUDEK³ 2003 erdélyi konferenciája is, idén 2009-ben ismét Nagyenyeden lesz a TUDEK konferencia rendezvényeinek egy része. Körünk kezdeményezte azt a megyei rangú diákköri konferenciát, amely 2007-ben indult és azóta évente rendezzük román és magyar anyanyelvű diákok részvételével. Idén a Bethlen Gábor Kollégium volt e rendezvény házigazdája.
4. **A kollégium neves személyiségeinek és gyűjteményeinek ismertetése.** Diákjaink felkutatták a kollégium híres diákjai és tanárai munkásságát (Pápai Páriz Ferenc, Benkő Ferenc, Ifj. Zeyk Miklós, Fenichel Sámuel, dr. Sáska László, Áprily Lajos, Vita Zsigmond stb.) és foglalkoztak a Természettudományi Múzeum, a Történelmi Múzeum valamint a Bethlen Könyvtár gyűjteményeivel.
5. **Nagyenyed és környéke természeti, történelmi, építészeti és néprajzi nevezetességeinek bemutatása.** A dolgozatokban szerepelt: Torockó vidéke, a Szkerice-Bélavári rezervátum, a nagyenyedi Szabaderdő, a Magyarbagói Feneketlen-tó, a bethlenszentmiklósi kastély, a marosújvári sóbánya és sósfürdő, Magyarlapád és Tövis környéke stb.. Mivel diákjaink hazánk minden vidékéről származnak sor került más tájegységek és természeti ritkaságok bemutatására is: a Hargita-hegység, a Vargyas völgye és szoros, a Rétyi Nyír, a Szilágyság, a Mezőség, a Gyergyóimencede és a Gyimesek.
6. **A környezetvédelemmel kapcsolatos diáktevékenységek megszervezése és támogatása.** Ebből a célból részt vettünk a norvég *Savas eső* projektben, elemeztük Enyed patakának vizét és a marosújvári szódagyár ülepítőinek állapotát.
7. **A különböző diákköri tevékenységgel kapcsolatos utazások és kirándulások támogatása.** Erre a célra különböző alapítványoktól⁴ kértünk és kaptunk anyagi

---

³ Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciája

⁴ Természet-Tudomány Alapítvány, Budapest, Kutató Diákokért Alapítvány Budapest, Communitas Alapítvány Kolozsvár, Bethlen Alapítvány, és Pro Scholae Alapítvány Nagyenyed

támogatást. Ugyanakkor számos nagyenyedi és erdélyi vállalatnál, vállalkozónál, szervezetnél és magánszemélynél kilincselünk sikeresen.

Az önképzőkör diákjai rendszeresen részt vesznek a csurgói (azelőtt kunszentmiklósi) RKTDK konferenciákon, a budapesti Természet Világa diákcikk pályázatán, a budapesti Kutató Diákok Országos Szövetsége által rendezett TUDOK⁵ konferenciákon és az ezzel kapcsolatos regionális TUDEK konferenciákon, de beneveztek a budapesti Innovációs Versenyre, a bukaresti Ötletbörzére, a sárvári Fiatal Írok és Költők Fesztiváljára és más hasonló magyarországi illetve erdélyi rendezvényekre. Versenyen kívül más rendezvényeken is szerepeltek. Ezeknek a bemutatóknak színhelyei voltak: a nagyenyedi Titu Maiorescu Kollégium, (2001-ben, románul), a szegedi Piarista Gimnázium (2002) az aradi Csíki Gergely Iskolaközpont (2003) a debreceni Református Kollégium Gimnáziuma (2003), a tordai Szabadegyetem (2005, 2006, 2007, 2008, 2009), az aranyosgyéresi Szabadegyetem (2006) és az aranyosgyéresi gimnázium magyar tagozatának terme (2006), a kolozsvári Apáczai Csere János Líceum (2009), az EMTE által Torockón szervezett Természettudományi Tábor (2009).

A kör diákjai 2006 júniusáig 93 dolgozatot írtak, azóta már ennek kétszeresével büszkélkedhetnek. Eredményeinket hosszú lenne felsorolni, ha összegezzük azonban, akkor Romániában 77 díjat szereztünk (23 első-, 21 második-, 16 harmadik- és 17 különdíj), Magyarországon pedig 88 díjat (18 első-, 21 második-, 15 harmadik- és 34 különdíj). A kör tagjainak 63 cikke és tanulmánya jelent meg. A 2008-2009-es iskolai évben a körnek 16 tagja volt, tevékenységét két tanár vezette: László Enikő biológus és Dvorácsek Ágoston fizikus.

Reméljük, hogy tevékenységünket a jövőben is sikeresen folytathatjuk a Fejedelem árnyékában, aki immár majdnem négyszáz éve örökös kedvenc scholája felett!

FÜGGELÉK:

A kör diákjai által publikált fontosabb cikkek és tanulmányok:
Művelődés (Kolozsvár)

LIII. évfolyam, 2000 május

Egy elfelejtett természettudós lepkéi
Vadvirágok igézete
Áprily madarai

LV. évfolyam, 2002 december

Udvari Ibolya: A hajdani és majdani kastély
Dobra Emese, Vinczellér Erzsébet: Rekviem egy rezervátumért
Balázs Olga, Sallai Gyöngyi: Raritatum et Rerum Naturalium Museum

LV. évfolyam, 2002 december

Varsolc, az élő hagyományok bölcsője

LVI. évfolyam, 2003 április

Gyimesek árvája – Gyimesbükk
Volt egyszer egy fürdőhely
„Kicsi csupor, nagy a füle...” Fazekasság Désházán
Zeyk Miklós, a tudós enyedi tanár

LVI. évfolyam, 2003 május

A pisai ferde torony árnyékában

LIX. évfolyam, 2006 május

„Szedjétek szilvát, mert énelőlem már az utóbbi időben elbújik” – Vita Zsigmond, az ember

LIX. évfolyam, 2006 október

Györke Zsuzsanna: Árpaaratás és ónöntés Torockószentgyörgyön

LIX. évfolyam, 2006 november

---

⁵ Tudományos Diákkörök Országos Konferenciája

Maxim Orsolya: Nagyenyed különleges fái
Molnár Tünde: Erdély legszebb arborétuma

LX. évfolyam, 2007 május

Szabó Emília: Erzsébet, a kedves – Árpádházi Szent Erzsébet az irodalomban

LXI. évfolyam, 2008 március

Molnár Tünde: Barabás Miklós, a festő

Szabó Emília: Szemerjai Szász Károly

LXI. évfolyam, 2008 november

Szabó Emília: Verestói Sámuel természettudományos szemlélete

Könyvesház (Kolozsvár)

XI. Évfolyam, 2002

Az első magyar orvosi könyv

Természet Világa (Budapest)

131. évfolyam 7. szám, 2000 július

Farkas Krisztina, Szilágyi Ildikó: Áprily madarai

Turzai Enikő: Egy elfelejtett természettudós lepkéi

132. évfolyam, 7 szám, 2001 július

Szilágyi Ildikó, Farkas Krisztina: Vadvirágok igézete

132. évfolyam, 8. szám, 2001 augusztus

Péczi Nusi, Härtlein Júlia: Pax corporis, az első magyar orvosi könyv

132. évfolyam, 11 szám, 2001 november

Hening Helga: Fehér tenger

132. évfolyam, 12. sz-m, 2001 december

Dobra Emese, Vinczellér Erzsébet: Rekviem egy rezervátumért

133. évfolyam, 6. szám, 2002 június

Nagy Lóránd Zsigmond: Varsolc, az élő hagyományok bölcsője

133. évfolyam, 9. szám, 2002 szeptember

Balázs Kinga: „És jön Tudósod..., És jön Poétád...”

135. évfolyam, 4. szám, 2004 április

Fogarasi Anna-Mária: „Boszorkányos könyvek” és „mágusok”

Dvoráček Norbert, László Szabolcs: A Feneketlen-tó növényei és gombái

Molnár Enikő: Kós Károly, a XX. század erdélyi polihisztorja

135. évfolyam, 4. szám, 2004 május

Polgár Klára Dalma: Elmúlt korok emléke, a gyergyóditrói vízimalom

136. évfolyam, 10. szám, 2005 október

Simon Zsuzsanna: Diószeghy László, a tudós, a festő és az író

136. évfolyam, 11. szám, 2005 november

Fullajtár Attila, Györfi György István: Napállandómérés Nagyenyeden

137. évfolyam, 5. szám, 2006 május

Fogarasi Anna-Mária: Modern *Dialogo*, Kivezetés a tértechnológiából

137. évfolyam, 8. szám, 2006 augusztus

Szabó Emília: A hely kötelezte, a feladat erőssé tette őket

137. évfolyam, 11. szám, 2006 november

Györke Zsuzsanna: Népi gyógymódok és babonák Torockószentgyörgyön

137. évfolyam, 12. szám, 2006 december

Molnár Tünde: Erdély legszebb arborétuma

Polgár Dalma: Milyen volt és mivé lett Háromszék Szaharája?

138. évfolyam, 6. szám, 2007 június

Maxim Orsolya: Sipos Pál a sokoldalú tudós

138. évfolyam, 8. szám, 2007 augusztus

Maxim Orsolya: Nagyenyed különleges fái

138. évfolyam, 10. szám, 2007 augusztus

Szabó Emília: Erdély első mineralógus utazója

139. évfolyam, 2. szám, 2008 február

Szakács Júlia Kinga: Még szívod-e vagy leteszed? (a dohányzástól a tüdőrákig)

139. évfolyam, 5. szám, 2008 május

Szabó Emília: Hell Miksa, a leghíresebb magyar csillagász

139. évfolyam, 12. szám, 2008 december

Molnár Tünde: Nopcsa báró dinoszauruszai

140. évfolyam, 4. szám, 2009 április

Maxim Orsolya: Bod Péter térképei

140. évfolyam, 7. szám, 2009 július

Maxim Orsolya, Vakon Mária: A fehér golyó védelme

140. évfolyam, 8. szám, 2009 augusztus

Maxim Orsolya: Pápai Páriz Ferenc, a híres poéta, jó Philosophus, Historikus, Theologus, az orvoslás mesterségében merő Eskulapius

Géniusz (Kolozsvár)

VI. évfolyam 25. szám

Farkas Krisztina: Áprily madarai

Nagy Éva – Turzai Zsolt: Amiért a harang szól

Bőröczki Károly: Mezőzáh kincse: a tízezer éves bazsarózsa

Balázs Kinga: „És jön Tudósod...?”

Marshalkó Zoltán – Huros Raul: Érdekes kísérletek állóhullámokkal

VI. évfolyam 26. szám

Nagy Lóránd Zsigmond: Varsolc, az élő hagyományok bölcsője

Krizbai Ágnes: Az ezer arcú kór

Kiss Réka Beáta: Hunyadi templomai

Udvari Ibolya: A hajdani és majdani kastély

VI. évfolyam 27. szám

Dobra Emese, Vinczellér Erzsébet: Rekviem egy rezervátumért

Kiss Réka Beáta: a harmatfű nyomában

Péczi Nusi, Härtlein Júlia: Pax corporis, az első magyar orvosi könyv

Szilágyi Ildikó: Vadvirágok igézete

VII. évfolyam 32. szám

Balázs Kinga: „A pisai ferde torony árnyékában”

IRODALOMJEGYZÉK

1. Ikafalvi Diénes Jenő: Nagyenyedi diákélet a XIX. század végén, A Bethlen-kollégium emlékkönyve, Nagyenyed-Kolozsvár-Budapest, 1995
2. Vita Zsigmond: A Bethlen-kollégium az erdélyi kultúrában, A Bethlen-kollégium emlékkönyve, Nagyenyed-Kolozsvár-Budapest, 1995
3. Bakó Botond: Önképzési hagyományok szellemében, Hogyan tovább, erdélyi fiatalok?, összeállította Fülöp István, Tinivár – Kolozsvár, 2003
4. dr. Szigethy Lajos: A nagyenyedi Bethlen-kollégium története, Nagyenyedi album MCMXXVI, szerkeszti dr. Lukinich Imre, kiadja a Nagyenyedi Bethlen-kollégium volt Diákjainak Testvéri Egyesülete, Budapest
5. Dvoráček Ágoston: A fizika oktatása a Bethlen Gábor Kollégiumban (Nyugati Jelen Évkönyv 2004)

SZERZŐ

Dvoráček Ágoston, fizika szakos tanár, Bethlen Gábor Kollégium, Nagyenyed, Románia,
E-mail: dvoracsek52@yahoo.com